

BAR ONDERZOEKSPLAN UITKERINGEN 2013

Wwb= Wet werk en bijstand

IOAW= Wet inkomensvoorziening voor de oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemer

IOAZ= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

Bbz 2004= Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004

Aanleiding voor nieuw onderzoeksplan

Er is aanleiding voor een nieuw "Onderzoeksplan" om de volgende redenen:

- BAR samenwerking; het samengaan van de uitvoering voor werk en inkomen in BAR verband vraagt om gelijk beleid. De werkprocessen kunnen zo eenduidig worden georganiseerd;
- Nieuwe wetgeving aanscherping fraude; de wetgeving op het gebied van fraudebestrijding is vanaf 2013 verscherpt. Dit vraagt ook om aanpassing van de onderzoeken voor werk en inkomen;
- Nieuwe wetgeving voor het verrichten van heronderzoeken; de verruiming in de wet om huisbezoeken te kunnen afleggen moet verweven worden in de werkwijze bij werk en inkomen;
- Vernieuwde inzichten bij de uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van werk en inkomen.
Hierbij wordt gekeken hoe de processen doelmatig en efficiënt kunnen worden ingezet. Hierbij moet telkens een afweging worden gemaakt bij de vraag, "wat willen we bereiken en hoe kunnen we dat het beste doen" en "wat hebben we geleerd van de werkwijze in de afgelopen jaren";
- De wet WIJ is vervallen per 1 januari 2012.

Waarom een "Onderzoeksplan"

De BAR gemeenten zijn gehouden de wetten rechtmatig uit te voeren. Om de rechtmatige verstrekking van bijstand te waarborgen, zijn tijdens de aanvraag- en uitkeringsperiode en bij de beëindiging van de bijstand controles noodzakelijk. Deze controles zijn gericht op de naleving van de in de wetten opgenomen voorschriften. De wijze van controleren is aan de gemeenten.

Uitgangspunten zijn:

- Het onderzoeksplan heeft alleen betrekking op rechtmatigheid en niet op doelmatigheid of onderhoud van contacten met uitkeringsgerechtigden. Dat laatste is onderwerp van re-integratie en participatie.
- De verantwoordelijkheid om gegevens door te geven ligt bij de uitkeringsgerechtigde.
- Wij vragen geen gegevens op waarover wij op grond van digitale of andere bronnen kunnen beschikken.
- De wijze van afhandeling van een aanvraag en andere onderzoeken zijn vastgelegd in werkprocesbeschrijvingen. De afhandeling wordt ondersteund door GWS4all. Het werkproces is daarin opgenomen en ook de benodigde documenten.
- De controles van signalen IB (Inlichtingenbureau) worden consequent uitgevoerd (direct na ontvangst signaal en uniform volgens de beschreven werkprocessen)
- Er wordt maximaal gebruik gemaakt van systeemcontroles en signalen van derden waaronder het inlichtingenbureau en GBA (signaalsturing).
- Wij leggen gegevens vast over de onderzoeks- en controleactiviteiten, zodat de effectiviteit en resultaten achteraf meetbaar zijn.
- Alle klanten worden regelmatig gezien of benaderd, hetzij door de re-integratie activiteiten, hetzij door het verrichten van themacontroles, hetzij door het verrichten van andere onderzoeken.
- "Regelmatig zien" is minimaal 1 keer per jaar.
- De themacontroles zijn opgenomen in het BAR Handhavingsplan Uitkeringen 2013.

Aanvraagprocedure

De poortwachterfunctie is van groot belang om de klant die geen recht heeft bij de poort tegen te houden. Dit bespaart een uitkering maar ook re-integratieactiviteiten. De klant wordt zo snel mogelijk begeleid richting werk. De werkwijze bij de poort is tot 2013 niet gelijk georganiseerd in de BAR gemeenten.

In Ridderkerk is er een gezamenlijke intake van een klantmanager werk en inkomen, in Barendrecht wordt er gewerkt met een "poortwachter" die de gehele intake zelf afhandelt.

Het concept van de "poortwachter" zoals die in Barendrecht nu geldt wordt in BAR verband uitgewerkt tot één werkwijze.

Aandachtspunten poortwachter:

- Allereerst wordt gekeken of de klant behoort tot de doelgroep van de gemeente; is er mogelijk een voorliggende voorziening waar de klant een beroep op kan doen, zijn er andere factoren waardoor er geen recht is op een uitkering.
- Hierbij wordt volgens het huisbezoekprotocol een huisbezoek afgelegd als getwijfeld wordt over het recht op uitkering. Dit protocol beschrijft tevens de risico's profielen bij aanvragen.
- De klant wordt uitgebreid geïnformeerd over de rechten en plichten.
- De aanvraag wordt pas in behandeling genomen als het dossier compleet is.

Werkwijze intake nieuwe aanvraag klanten <27 jaar

De klant meldt zich bij het UWV WERKbedrijf voor een aanvraag Wwb. De jongere heeft een wachttijd en krijgt een brief van de gemeente waarin de spelregels staan uitgelegd. De jongere moet of gaan werken of terug naar school. Na afloop van de wachttijd moet de jongere zich direct melden bij het UWV WERKbedrijf om de aanvraag door te zetten. De jongere kan bij de eerste melding bij het UWV WERKbedrijf zich al melden bij de gemeente als er problemen zijn waardoor de jongere niet kan werken of naar school kan gaan. De aanwezige beperking moet worden aangetoond. Als de jongere zich direct meldt zal de gemeente uitleggen wat de jongere kan of moet doen tijdens de wachttijd en zal de aanvraag zo nodig innemen na afloop van de wachttijd.

Werkwijze intake nieuwe aanvraag klanten >27 jaar

- De klant meldt zich bij het UWV WERKbedrijf voor een aanvraag WWB of IOAW;
- Afhankelijk van de digitale ontwikkelingen zal zoveel mogelijk gewerkt worden met een digitaal aanvraagproces. Op dit moment zijn er nog geen digitale aanvragen via het UWV WERKbedrijf mogelijk. De klant kan het aanvraagformulier wel digitaal invullen via werk.nl maar draagt de aanvraag fysiek over aan de gemeente.
- Het UWV WERKbedrijf geeft de klant een brief van de gemeente waarin staat dat de klant zich binnen 5 werkdagen moet melden bij de gemeente. In deze brief staat ook vermeld welke bewijsstukken moeten worden meegenomen;
- De poortwachter spreekt de klant op afspraak.

Aanvragen buiten het UWV WERKbedrijf

In de Service Niveau Overeenkomst (SNO) is bepaald dat bepaalde klanten niet naar het UWV WERK bedrijf hoeven voor het indienen van een aanvraag om uitkering. Deze klanten moeten zich wel laten inschrijven als werkzoekende bij het UWV WERKbedrijf (met uitzondering van de aanvragen Bbz2004)

De volgende aanvragen komen zonder UWV WERKbedrijf bij de gemeente binnen:

- Aanvragen IOAZ en BBZ 2004; deze klanten melden zich direct bij de gemeente bij de medewerker BBZ 2004/IOAZ;
- De klant die is opgenomen in het Delta Psychiatrisch Ziekenhuis dient een aanvraag in via het ziekenhuis. Hier zijn werkafspraken voor gemaakt.
- Klanten die zijn beëindigd en binnen 30 dagen weer terugkomen voor een aanvraag om uitkering.

Onderzoeken tijdens de uitkering

Als de klant de poort is gepasseerd zal er worden ingezet op uitstroom.

Iedere klant heeft een plan van aanpak. Hierin staat wat de stappen zijn om de klant zo snel mogelijk te laten uitstromen naar werk. De klanten die een goede kans op uitstroom hebben zullen regelmatig contact hebben met de klantmanager werk. Er worden regelmatig afspraken gemaakt waar de klant zich aan moet houden en waarop gecontroleerd wordt door de klantmanager werk. Deze klanten worden regelmatig gevolgd en gezien en hierbij zal de klantmanager werk ook letten op fraudesignalen of andere signalen die moeten worden opgepakt. Dit zijn bijvoorbeeld de volgende signalen;

- klant ontvangt geen post
- klant vergeet regelmatig de afspraak
- klant meldt zich vaak ziek
- klant heeft geen tijd, heeft vaak andere afspraken
- klant ziet er slecht/onverzorgd uit (signalen van verslaving, armoede, schulden etc)

Als er signalen zijn dan wordt er samengewerkt met de klantmanager inkomen en zo nodig een huisbezoek verricht. Bij fraudesignalen wordt de rechercheur erbij betrokken.

Nieuw in 2013 is dat het uitgangspunt wordt gehanteerd dat elke klant met een lopende uitkering minimaal 1 keer per jaar wordt gezien. Dat kan bij de standaard onderzoeken die hieronder staan beschreven of via de themaonderzoeken. De klant die dan niet wordt gezien zal alsnog worden opgeroepen voor een voortgangsgesprek.

De klanten met tijdelijke ontheffing van de arbeidsverplichting

De ontheffing van de arbeidsplicht is altijd tijdelijke en wordt regelmatig herzien. Ook deze klanten krijgen een plan van aanpak waarbij de insteek moet zijn dat de klant minimaal 1 keer per jaar wordt gezien.

Klanten in een psychiatrisch instelling

Deze klanten kunnen ook een tijdelijke vrijstelling van de arbeidsverplichting krijgen. Dit is een beoordeling op maat en afhankelijk van de behandeling en de reden van opname. Deze klanten hebben via de zorginstelling een plan van aanpak en krijgen niet van de gemeente een plan. Deze klanten worden 1 keer per jaar benaderd voor het controleren van de rechtmatigheid en de bankafschriften. Tijdens deze controle wordt ook gekeken of er recht is op voorzieningen via het minimabeleid.

Signaalonderzoeken

Bij signaalsturing worden die bijstandsontvangers onderzocht waarover signalen via het "Inlichtingenbureau" binnenkomen die mogelijk op fraude wijzen. Op die manier wordt gericht en systematisch getracht fraude te voorkomen of te beperken. Deze signalen kunnen ook voortkomen uit bestandvergelijkingen via systemen binnen de gemeente of via het re-integratiebedrijf, een fraudealerte klantmanager of via een externe melding (tips). Belangrijk is dat in dergelijke gevallen snel en uniform wordt gecontroleerd volgens de werkafspraken.

Themacontroles

Jaarlijks worden er themacontroles verricht. Deze controles zijn beschreven in het BAR Handhavingplan Uitkeringen 2013.

Diverse onderzoeken tijdens de uitkering

✓ **Voortgangsonderzoeken Inkomen**

Als er op het gebied van rechtmatigheid een reden is om de klant binnen een bepaalde termijn te spreken wordt er een "voortgangsonderzoek" gepland. Bijvoorbeeld als er een echtscheidingsprocedure loopt, als het verblijfsdocument moet worden verlengd of als er een wijziging in de gezinssituatie te verwachten is. De leeftijdsgebonden mutaties worden niet gepland via een voortgangsonderzoek. Deze mutaties worden drie maanden voor het plaatsvinden gesignaleerd door de administratie. Er wordt dan een werkproces "mutatie" opgeboekt door de administratie (jongste kind 18 jaar, 65 jaar worden etc.).

✓ **Mutaties Inkomen**

Signalen via de klant of via externe kanalen kunnen leiden tot een mutatie. Het werkproces "mutatieonderzoek inkomen" wordt dan aangemaakt door de klantmanager inkomen en soms door de administratie.

✓ **Beëindigingen**

Bij het beëindigen van een uitkering wordt het werkproces "beëindiging inkomen" aangemaakt. Bij beëindiging van de uitkering worden de volgende besluiten genomen:

- besluit tot beëindiging van de uitkering (met beschikking aan de klant);
- besluit m.b.t. wederzijdse verplichtingen en afwikkeling daarvan (lopende verplichtingen);
- terugvordering en verhaal, openstaande schulden, zijn er nog andere verplichtingen, afrekening vakantiegeld etc.;

DEBITEURENONDERZOEKEN

Het beheer van debiteuren bestaat uit twee hoofdactiviteiten:

- het onderzoek van incassomaatregelen bij wanbetaling en
- het periodiek heronderzoek naar de aflossingscapaciteit.

Het beheer van debiteuren is geen statische gegeven. Het debiteuren bestand wisselt per jaar aanzienlijk. Dit wordt veroorzaakt door vorderingen die ontstaan en vorderingen die verdwijnen door aflossing/ afboeking. Het heronderzoek dient ter onderzoek naar veranderde omstandigheden en hun invloed op de periodieke afloscapaciteit. Daarnaast kan een heronderzoek tot doel hebben te onderzoeken of er opnieuw sprake is van een afloscapaciteit zodat de invordering kan worden voortgezet.

Nieuwe ontwikkelingen 2013

✓ **Inlichtingenbureau**

In 2013 is de verwachting dat het Inlichtingenbureau signalen gaat afgeven als "verdwenen" klanten weer actief worden. Dit is van belang om openstaande vorderingen alsnog te kunnen gaan innen.

✓ **Bbz2004**

In 2013 is er een wetswijziging opgenomen in de "Regeling financiering en verantwoording IOAW, IOAZ en Bbz 2004 en in artikel 48, vierde lid, van het Bbz, dat een norm wordt vastgesteld voor de baten in verband met het verlenen van bijstand in de vorm van een bedrijfskapitaal (Stb. 2012, 457).

Dit heeft gevolgen voor het debiteurenbeheer Bbz2004 vanaf 1 januari 2013.

Bij het debiteurenbeheer Bbz2004 gaat het om de volgende vorderingen en leningen:

Terugvordering uitkering voor levensonderhoud

- een vordering die overblijft na de definitieve vaststelling van de uitkering voor het levensonderhoud, na afloop van het boekjaar waarin de Bbz-uitkering als renteloze geldlening is verleend.

Aflossing bedrijfskapitaal

- een rentedragende starterslening;
- een rentedragende lening aan gevestigde zelfstandigen;

- een renteloze lening aan oudere zelfstandigen met veel vermogen.

Overige vorderingen

- terugvordering van ten onrechte genoten uitkering (bij onjuiste of onvolledige inlichtingen, niet meewerken, onverschuldigde betalingen of toekenning voorliggende voorziening met terugwerkende kracht);
- terugvorderen van bedrijfskapitaal dat opeisbaar is gesteld en van de belanghebbende wordt teruggevorderd.

Om een stimulans te creëren beter kredietbeheer te voeren en meer selectiviteit bij het verstrekken van bedrijfskapitaal te stimuleren, worden de baten bij verstrekt bedrijfskapitaal voortaan genormeerd op basis van een landelijk gemiddelde. Gemeenten die individueel in staat zijn om meer baten te genereren dan dit gemiddelde (in de vorm van aflossingen en rente) mogen het meerdere behouden. Omgekeerd geldt ook dat bij slecht kredietbeheer, de gemeente het mindere voortaan zelf moeten gaan betalen. De overige huidige financiële verhoudingen (budget, declaratie en aanvullende uitkering) blijven in stand. Het recht van gemeenten bestaat nog steeds uit een budget- en declaratiedeel en een eventuele aanvullende uitkering. Gezien het financiële belang van het debiteurenproces van bedrijfskapitaal, zal dit proces in 2013 nader worden bekeken en daar waar mogelijk worden aangepast en geïntensiveerd. Het onderzoek naar de levensvatbaarheid van een zelfstandige of starter is in proces ook erg belangrijk. Deze onderzoeken worden uitbesteed aan een externe deskundige. Het is niet de bedoeling van de regering om minder kredieten te verstrekken, de gemeenten worden wel gestimuleerd hier zorgvuldig mee om te gaan.

✓ **Fraudeschulden**

In verband met de strengere handhavingswetgeving is in 2013 de boete geïntroduceerd bij fraudezaken. De vorderingen die ontstaan door fraude moeten vanaf 2013 worden teruggevorderd. Dit is tot 2013 een bevoegdheid van de gemeente waarbij mag worden afgezien van terugvordering. Vanaf 2013 is de gemeente verplicht om fraudeschulden terug te vorderen.

Debiteuren zonder uitkering

Geen heronderzoek bij betaling minnelijke regeling op grond van de beleidsregels "Terugvordering en Verhaal";

- bij een regeling naar draagkracht: één keer per jaar;
- bij een onbekende verblijfplaats heronderzoek Suwinet:
 - één keer per zes maanden als er recente dienstverbanden worden gezien;
 - één keer per jaar in de overige gevallen;
 - bij een signaal Inlichtingen Bureau (nieuw in 2013)
- als de debiteur in een schuldtraject zit (wettelijk of minnelijk: één keer per jaar.

Vordering van leenbijstand klanten die geen lopende uitkering ontvangen

Eén keer per jaar na beëindiging van de uitkering, tenzij de lening binnen zesendertig maanden is afgelost.

Vorderingen leenbijstand van klanten een lopende uitkering ontvangen

Drie jaar na ingangsdatum vordering; onderzoek na zesendertig maanden aflossing voor het eventueel afboeken van de restant schuld.

Krediethypotheke

Eén keer per twee jaar.

Verhaalsvorderingen

Eén keer per drie jaar onderzoek naar draagkracht;

- een kortere termijn is mogelijk als er eerder een persoonlijke en/of financiële wijziging wordt verwacht;
- één keer per jaar als bij het laatste onderzoek blijkt dat er geen draagkracht aanwezig is;
- verder is het uitgangspunt; zo vaak als in de individuele situatie nodig is.

Informatieplicht uitkeringsgerechtigden

De klant is conform de wetten (Wwb, IOAW, IOAZ, Bbz2004) verplicht om alle wijzigingen die van invloed zijn op het recht op uitkering door te geven aan de gemeente. Vanaf 1 november 2012 is er in BAR verband een formulier in het leven geroepen waarop alle wijzigingen kunnen worden doorgegeven. Hiermee is er een eind gekomen aan diverse formulieren en is het voor de klant duidelijk hoe een wijziging moet worden doorgegeven. Dit formulier is het "Meldingsformulier uitkeringen".